

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๓ คำพิพากษาและคำสั่ง

ดร. จิตฤดี วีระเวสส์
อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๖

การอ่านคำพิพากษา

มาตรา ๑๘๒ บัญญัติว่า “คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมา ให้ศาลสั่งตามที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ

ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี ถ้ามีเหตุอันสมควร จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ แต่ต้องจดยางานเหตุนั้นไว้

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

 เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่ได้อยู่ก็ได้ ในกรณีที่จำเลยไม่อยู่ โดยไม่มีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ก็ให้ศาลรอการอ่านไว้จนกว่าจำเลยจะมาศาล แต่ถ้ามีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ให้ศาลออกหมายจับจำเลย เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

 ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อนอ่านไปโดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะถูกปล่อย ให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่างรออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

มาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป”

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๑. ศาลต้องอ่านคำพิพากษาในศาลต่อหน้าคู่ความโดยเปิดเผย

คำว่า **"คู่ความ"** ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๑๕) หมายถึง โจทก์ฝ่ายหนึ่งและจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วน **"จำเลย"** ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๓) หมายถึง บุคคลที่ถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

๕ ดังนั้น **ทนายจำเลยจึงมิใช่จำเลยหรือเป็นคู่ความในคดีอาญา** ทนายจำเลยหาอาจจะอ้างว่า การที่ศาลไม่แจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาให้ทนายจำเลยทราบ เป็นพฤติการณ์พิเศษที่มีเหตุสุดวิสัยทำให้ทนายจำเลยไม่อาจยื่นอุทธรณ์/ฎีกาภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหาได้ไม่ (ฎีกาที่ ๑๐๑๕/๒๕๔๑, ๑๐๑๓๓/๒๕๕๘ และคำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๓๐๗๒/๒๕๕๖)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๒. เมื่อศาลออกหมายนัดให้จำเลยมาฟังคำพิพากษาแล้ว จำเลยไม่มา โดยมีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ศาลจะออกหมายจับจำเลยเพื่อเอาตัวมาฟังคำพิพากษา และเมื่อเกิน ๑ เดือน นับแต่วันออกหมายจับ แล้วยังไม่ได้อำนาจ

๕ ศาลอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้ โดยไม่ต้องแจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาครั้งต่อไปให้จำเลยนั้นทราบอีก (ฎีกาที่ ๖๔๐๓/๒๕๕๕ และที่ ๖๕๘๒/๒๕๕๐)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

● **หมายเหตุ** เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมไม่มีเหตุที่จะเพิกถอน (ฎีกาที่ ๒๒๒๘/๒๕๔๔)

● **ฎีกาที่ ๕๑๙๑/๒๕๕๕** ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสอง บัญญัติให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผย ก็โดยมีจุดมุ่งหมายให้คู่ความได้ทราบคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพื่อใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวมชุดฟ้องเสร็จแล้วนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ เวลา ๕ นาฬิกา เมื่อถึงวันนัด ศาลชั้นต้นจดยกรายการกระบวนพิจารณาว่า นัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งวันนี้ ผู้รับมอบฉันทะทนายโจทก์มาศาล ส่วนจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โจทก์ฟังแล้ว โดยมีผู้รับมอบฉันทะทนายโจทก์ลงลายมือชื่อไว้มิได้โต้แย้งทันทีว่าการอ่านคำพิพากษาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ซึ่งต่อมาโจทก์อุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่าคดีโจทก์มีมูล แสดงให้เห็นว่าโจทก์ทราบคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว จึงต้องถือว่าการอ่านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีเหตุที่ศาลจะเพิกถอนกระบวนพิจารณาอ่านคำพิพากษาดังกล่าว

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๓. หากการส่งหมายนัดให้จำเลยมาฟังคำพิพากษาไม่ชอบ ศาลออกหมายจับและอ่านคำพิพากษา
ลับหลังจำเลยไม่ได้

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒/๒๕๖๗ ศาลชั้นต้นนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ โดยส่งหมายแจ้งวันนัดให้แก่จำเลยทางไปรษณีย์ตอบรับ ปรากฏว่าไม่สามารถส่งแก่จำเลยได้เพราะจำเลยย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ แต่เจ้าหน้าที่ศาลกลับรายงานว่าส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ให้แก่จำเลยได้ทางไปรษณีย์ตอบรับ เมื่อถึงวันนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ออกหมายจับจำเลยและต่อมาได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ลับหลังจำเลย การที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ โดยที่ยังไม่สามารถส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ให้จำเลยทราบโดยชอบ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๑๕ ...

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

คู่ความฝ่ายที่เสียหายเนื่องจากการที่ได้ปฏิบัติเช่นว่านั้นยอมยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องให้ศาลสั่งเพิกถอนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียทั้งหมดหรือบางส่วน หรือสั่งแก้ไขหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ กรณีต้องเพิกถอนการอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ลับหลังจำเลยและกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด ให้ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ให้จำเลยฟังใหม่ แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (ที่ไม่เพิกถอนหมายจับ เพราะมีการจับตัวจำเลยตามหมายจับแล้ว หมายจับจึงสิ้นผลไป อันเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้จำเลยทราบว่ามีการพิจารณาที่ผิดระเบียบ)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

• **หมายเหตุ** ศาลชั้นต้นต้องแจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาให้แก่ผู้ร้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ ทราบด้วย มิฉะนั้นจะเป็นการไม่ปฏิบัติตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ฎีกาที่ ๒๓๗๙/๒๕๖๖ ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้บังคับ จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ แต่ศาลชั้นต้นมิได้แจ้งวันนัดให้ผู้ร้องมาฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้น และไม่ได้อ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ผู้ร้องฟัง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ และกระทบต่อสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้ร้อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษาคดีโดยมิได้มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน ...

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

• คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และยังไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฎีกาของคู่ความ กรณีต้องยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นดำเนินการอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ผู้ร้องฟังตามกฎหมาย หากผู้ร้องอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีส่วนแบ่งอย่างไร ให้ศาลชั้นต้นรวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เพื่อพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๔. คำพิพากษาที่ศาลอ่านแล้ว
ย่อมมีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลได้
อ่านโดยเปิดเผยเป็นต้นไป มิได้
หมายความว่าคดีถึงที่สุดเมื่อใด

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๘๕๘/๒๕๖๔ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๘
บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่
ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป แต่มิได้
บัญญัติวิธีพิจารณาไว้โดยเฉพาะว่าคดีถึงที่สุด
เมื่อใด ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ มาใช้บังคับ
เท่าที่จะพอใช้บังคับได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๐๓/๒๕๖๕ ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลย เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ภายใน วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ แต่จำเลยไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ภายใน กำหนด ย่อมถือว่าคดีถึงที่สุดแล้วตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ การที่ศาลชั้นต้นยังไม่ได้ออกหมายจำคุกจำเลยตามคำพิพากษาเพราะจำเลยหลบหนี และออกหมายจับจำเลยเพื่อติดตามจับกุมตัวจำเลยมารับโทษตามคำพิพากษา เป็นขั้นตอนในการบังคับคดีตามคำพิพากษา หากทำให้คดียังไม่ถึงที่สุดไม่

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๕/๒๕๕๙ ขณะที่ศาลฎีกาส่งคำพิพากษาไปให้ศาลชั้นต้นอ่านให้คู่ความฟังนั้น จำเลยที่ ๑ ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดราชบุรี ส่วนจำเลยที่ ๒ ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางคลองเปรม การที่ศาลชั้นต้นส่งคำพิพากษาศาลฎีกาไปให้ศาลจังหวัดราชบุรีอ่านให้จำเลยที่ ๑ ฟังก่อน แล้วจึงอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๒ ฟังจึงเป็นการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๒ โดยชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ แล้ว ...

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

... จำเลยที่ ๒ จะกล่าวอ้างว่าการที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษา ศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๑ ฟังย่อมมีผลถึงจำเลยที่ ๒ ด้วยไม่ได้ เพราะขณะนั้นศาลชั้นต้นยังไม่อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้ จำเลยที่ ๒ ฟังโดยเปิดเผย ทำให้จำเลยที่ ๒ ยังไม่ทราบผลตาม คำพิพากษาศาลฎีกา ทั้งศาลชั้นต้นก็ยังไม่บังคับคดีจำเลยที่ ๒ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาแต่อย่างใด เมื่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๘ บัญญัติเพียงว่า คำพิพากษามีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดย เปิดเผยเป็นต้นไป โดยไม่ได้บัญญัติวิธีพิจารณาไว้โดยเฉพาะว่า คดีถึงที่สุดเมื่อใด ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๗ มาใช้บังคับตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๕. เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยตามกฎหมาย ต้องถือว่าได้อ่านคำพิพากษานั้นโดยชอบแล้ว

 การที่ศาลมาอ่านคำพิพากษาให้จำเลยฟังอีกครั้ง หนึ่งเป็นเพียงให้จำเลยทราบเนื้อหาในคำพิพากษา เท่านั้น หากได้มีผลทำให้ยึดอายุอุทธรณ์/ฎีกาไม่ (ฎีกาที่ ๒๓๖/๒๕๐๔ (ปชญ))

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

หมายเหตุ กฎหมายมิได้บังคับว่าศาลต้องอ่านคำพิพากษาให้จำเลยทุกคนฟังพร้อมกัน

🦋 หากศาลอ่านคำพิพากษาให้จำเลยคนใดฟังแล้ว และจำเลยคนนั้นมิได้อุทธรณ์/ฎีกาภายในระยะเวลา ๑ เดือน นับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษาให้ฟัง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลขยายให้ จำเลยนั้นย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกา (ฎีกาที่ ๖๘๘/๒๕๒๖)

เหตุยกฟ้อง

มาตรา ๑๘๕ บัญญัติว่า "ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้ว ก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้"

🔍 เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิด และไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด แต่เมื่อเห็นสมควรศาลจะปล่อยจำเลยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้"

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

เหตุยกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง
มีด้วยกัน ๔ ประการ

๑. จำเลยมิได้กระทำความผิด
๒. การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด
๓. คดีขาดอายุความ
๔. มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกต้องรับโทษ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๑. จำเลยมิได้กระทำความผิด แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลก็ลงโทษไม่ได้ ต้องพิพากษายกฟ้อง
กรณีจำเลยมิได้กระทำความผิด หมายความว่า มีความผิดอาญาเกิดขึ้น ซึ่งจากการสอบสวนและตั้งฟ้องมีพยานหลักฐานว่าจำเลยน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดนั้น แต่เมื่อขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลแล้ว ปรากฏว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด เช่นนี้ ศาลต้องยกฟ้อง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๒. การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ถึงแม้ว่าจำเลย จะให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลก็ลงโทษไม่ได้ ต้อง พิพากษายกฟ้อง

🔍 การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด หมายความว่า มี เหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นโดยจำเลยเป็นผู้กระทำ และต่อมา จำเลยถูกฟ้อง เมื่อศาลพิจารณาเห็นว่า จำเลยได้กระทำการ เช่นนั้นจริง แต่การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ฉะนั้น แม้ จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลย่อมลงโทษไม่ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๔๖/๒๕๖๖ ปลอกกระสุนปืนเล็กกลขนาด ๗.๖๖ มม. **Russian** ๑ ปลอก ที่จำเลยมีไว้ในครอบครองนั้นเป็นปลอก กระสุนปืนที่ใช้อย่างไปแล้ว ทั้งโจทก์ก็ได้บรรยายฟ้องและนำสืบให้ เห็นว่าจำเลยจะใช้ปลอกกระสุนปืนของกลางไปอัดหรือใช้ประกอบ ให้อยู่ในสภาพเป็นเครื่องกระสุนปืนสามารถใช้อย่างอันตรายแก่ ชีวิตหรือวัตถุได้ ดังนั้น ปลอกกระสุนปืนของกลางจึงไม่เป็นเครื่อง กระสุนปืน การที่จำเลยมีไว้ในครอบครองจึงไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ มาตรา ๕๕, ๗๘ วรรคหนึ่ง แม้จำเลยไม่ได้ฎีกา ในปัญหาข้อนี้ ศาลฎีกาก็มีอำนาจพิพากษายกฟ้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๖๕/๒๕๖๕ เซ็คพิพาททั้งสามฉบับมีดอกเบี้ย้อัตราร้อยละ ๑๘ ต่อปี รวมกับต้นเงินไว้ด้วย ซึ่งกฎหมายให้เรียกดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตาม พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ (๑) จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายตกเป็นโมฆะฟ้องบังคับไม่ได้ เซ็คพิพาททั้งสามฉบับจึงไม่ใช้การชำระหนี้ที่จะบังคับได้ตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ แต่คำให้การรับสารภาพของจำเลยไม่ตรงตามความเป็นจริงที่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์ในการไต่สวนมูลฟ้อง จึงไม่อาจรับฟังคำรับสารภาพของจำเลยประกอบกับคำฟ้องของโจทก์ ลงโทษจำเลย ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

...อีกทั้งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ให้อำนาจศาลในการพิจารณาคดีว่า ถ้าศาลเห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้ศาลยกฟ้องปล่อยจำเลยไป ซึ่งการพิพากษาคดีดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง, ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ แม้จะมีได้เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาในศาลชั้นต้นก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๑) ขณะฟ้องการกระทำของจำเลยเป็นความผิด แต่ระหว่างพิจารณามีกฎหมายใหม่ที่ บัญญัติในภายหลังกำหนดว่าการกระทำดังกล่าวตามฟ้องไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง แม้จะไม่มีคู่ความอุทธรณ์/ฎีกาในประเด็นนี้ ก็ตาม (ฎีกาที่ ๒๘๘๖/๒๕๕๑)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒๕/๒๕๖๗ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต ฐานผลิตกัญชาโดยไม่ได้รับอนุญาต ฐานมีกัญชาไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และความผิดอื่น ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยทุกฐานความผิด จำเลยอุทธรณ์เฉพาะความผิดอื่นบางข้อหา ไม่ได้อุทธรณ์ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนโจทก์ไม่อุทธรณ์ ดังนั้น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดอื่นที่ คู่ความไม่ได้อุทธรณ์เป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เห็นว่า ในระหว่างพิจารณา ได้มี ป.ยาเสพติดออกมาใช้บังคับแทนกฎหมายเดิม และมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ออกตามความในมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่ง ป.ยาเสพติด ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๓. ซึ่งมีผลให้พิชกัญชาไม่เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานผลิตกัญชาโดยไม่ได้ อนุญาตและฐานมีกัญชาไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับ อนุญาตอีกต่อไป ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง ดังนี้ ศาล อุทธรณ์ภาค ๖ ย่อมมีอำนาจพิพากษาแก้เป็นยกฟ้องโจทก์ใน ความผิดฐานผลิตกัญชาโดยไม่ได้รับอนุญาตและฐานมีกัญชา ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตได้ เพราะเป็นอำนาจ ทั่วไปของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ และเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรค หนึ่ง และมาตรา ๑๙๕ วรรคสอง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๗๕/๒๕๖๕ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๙๐ พ.ร.บ. ฟิ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๘, ๒๙ แต่ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวล กฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ (๑๙) ให้ยกเลิก พ.ร.บ. ฟิ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ ป.ยาเสพติด ท้าย พ.ร.บ. ดังกล่าวแทน ซึ่งตาม ป.ยาเสพติดไม่ได้บัญญัติเรื่องผู้ เข้ารับการฟิ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุม หรือหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ฟิ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ให้ ถือว่าหนีการคุมขังตามมาตรา ๑๙๐ แห่ง ป.อ. ดังเช่นที่บัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ. ฟิ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ดังนั้น การที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุมหรือหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไป จำเลยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าวโดยผลของ ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความไม่ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง, ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๒) โจทก์อุทธรณ์เกี่ยวกับจำเลยที่ศาลสั่งคดีไม่มีมูลขึ้นมา หากศาลสูงเห็นว่าเหตุที่จะยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ศาลสั่งมีมูลไปแล้ว ศาลสูงย่อมสามารถพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ศาลสั่งมีมูลไปแล้วได้ แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ จะบัญญัติให้คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาดไปแล้วก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๖๖๔/๒๕๕๕ แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ บัญญัติว่าคำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่หากคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา และศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำของจำเลยที่ ๓ ตามทางใต้สวนมูลฟ้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตามมาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง เมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๓ ตามทางใต้สวนมูลฟ้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๓ ในข้อหาฉ้อโกงได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยับยั้งขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๕๘/๒๕๖๗ แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ บัญญัติว่า คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาโต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่เมื่อคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ หากศาลอุทธรณ์เห็นว่าการกระทำของจำเลยตามทางใต้สวนมูลฟ้องไม่เป็นความผิดแล้ว ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ได้ คดีนี้ ศาลชั้นต้นใต้สวนมูลฟ้องแล้ว ให้ประทับฟ้องเฉพาะข้อหารับของโจร เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงตามอุทธรณ์โจทก์ในส่วนความผิดข้อหาลักทรัพย์กับข้อหาปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่าผู้ตายและจำเลยร่วมกันลักโจนที่ดินทั้งสี่ แปลง และรับฟังไม่ได้ว่ามีกรลักสมุดเช็คตามฟ้องเกิดขึ้น...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๕. ซึ่งโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยร่วมหรือสนับสนุนผู้ตายลักทรัพย์ ในวัตถุแห่งการกระทำเดียวกัน ศาลอุทธรณ์จึงมีอำนาจวินิจฉัย ปัญหาข้อกฎหมายในส่วนของความผิดข้อหาจับของโจทก์ที่จำเลย ครอบครองโฉนดที่ดินและสมุดเชื่กดังกล่าวต่อมาย่อมไม่เป็น ความผิด เพราะความผิดฐานข้อหาจับของโจทก์ตามฟ้องต้องเกิดขึ้น ภายหลังการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว ปัญหาข้อนี้เป็น ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยที่ศาลอุทธรณ์ชอบที่ ยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ไม่เป็นการขัด ต่อมาตรา ๑๗๐ และไม่เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นดังที่โจทก์ อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมาย

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๓) คดีอาญา ศาลจะลงโทษจำเลยตามที่คู่ความทำกันไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๑๐๑/๒๕๑๖ การที่ศาลจะลงโทษจำเลยฐานบุกรุกตามฟ้องได้ นั้น จะต้องได้ความว่าจำเลยได้กระทำผิดโดยได้ความมาจาก พยานหลักฐาน หรือโดยจำเลยให้การรับสารภาพในกรณีที่กฎหมาย ไม่บังคับให้ต้องฟังพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖, ๑๘๕ วรรคสอง จะพิพากษาลงโทษจำเลยโดย อาศัยข้อเท็จจริงที่ได้ความตามคำทำในประเด็นใดประเด็นหนึ่งอัน มิใช่ประเด็นข้อกล่าวหาในความผิดที่จะลงโทษจำเลยโดยตรงหาได้ ไม่ เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏตามพยานหลักฐานหรือจำเลยรับสารภาพว่า ได้กระทำผิดจริงตามฟ้อง จึงลงโทษจำเลยไม่ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๓. คดีขาดอายุความ

คดีขาดอายุความ หมายถึง มีกฎหมายกำหนดไว้แล้วว่าถ้าความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ป.อ. มาตรา ๕๕ ซึ่งในแต่ละอนุมาตราจะระบุไว้ชัดว่าต้องได้ตัวจำเลยมาฟ้องยังศาลภายในกำหนดอายุความเท่าไร หรือในคดีความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา ๕๖

 หากโจทก์ไม่สามารถนำตัวจำเลยนั้นมาฟ้องยังศาลได้ตามกำหนดอายุความดังกล่าว แม้จะได้ความว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อหาที่ฟ้องจริงก็ตาม ศาลไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เพราะคดีขาดอายุความเสียแล้ว

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๓๙๗/๒๕๖๕ ความผิดฐานกระทำความผิดโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๐ ตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำเลยและศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มิได้มีคำพิพากษาให้แก่จำเลยนั้น มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีอายุความ ๑ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๕) คดีนี้จำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ เป็นเวลาเกิน ๑ ปี แล้ว จึงขาดอายุความ ซึ่งการจะลงโทษจำเลยตามที่ได้ความจากการพิจารณาก็จะต้องพิจารณาว่าคดีขาดอายุความหรือไม่ด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒๗/๒๕๖๔ ท. และ ว. ซึ่งต่างเป็นผู้เสียหายจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ตามที่โจทก์ทั้งสองฟ้องกล่าวหาว่าร่วมกันยกยอทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๓ มิได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ฟ้องคดีนี้ของโจทก์ทั้งสองย่อมขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ ด้วย ต้องยกฟ้องโจทก์ทั้งสองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๙๖๕๐/๒๕๕๓ ในคืนเกิดเหตุ จำเลยร่วมกับพวกทำร้ายผู้ตายโดยใช้กำลังชกต่อย แม้จำเลยจะไม่มีส่วนร่วมในการฆ่าผู้ตายซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในภายหลัง แต่จำเลยก็ยังต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน แต่จากทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่า ผู้ตายมีเพียงบาดแผลลักษณะถูกฟันและแทงด้วยวัตถุของแข็งมีคมได้รวมนวมข้างซ้าย ๑ แผล กับที่ด้านข้างแขนซ้ายเหนือข้อศอก ๑ แผลเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีบาดแผลอื่นที่น่าเชื่อว่าเกิดขึ้นจากการถูกจำเลยชกต่อยอีก เช่นนี้จำเลยจึงมีความผิดเพียงฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๑ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนจึงมีอายุความหนึ่งปีตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๕) จำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแล้ว คดีจึงขาดอายุความ ไม่อาจลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๔. มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่จำเป็นต้องรับโทษ แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ ศาลยกขึ้นวินิจฉัยให้ได้ ไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอกอำนาจ

🔍 การมีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่จำเป็นต้องรับโทษ หมายความว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้องจริง แต่การกระทำดังกล่าวเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติว่าไม่ต้องรับโทษ เช่น การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น หรือการพยายามหรือสนับสนุนการกระทำความผิดลหุโทษ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

❖ ฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ ปัญหาว่าจำเลยกระทำผิด เพราะความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้ อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือไม่ แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ในข้อนี้ แต่เมื่อคดีมีเหตุที่จำเลยไม่จำเป็นต้องรับโทษ ศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๘๖/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๕ ประกอบมาตรา ๘๐ และ ๘๓ โดยโจทก์บรรยายฟ้องข้อ (ค) ว่า จำเลยทั้งสองกับพวก ร่วมกันใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้ท่อนไม้และ ขวดขว้างใส่ผู้เสียหายทั้งสองโดยมีเจตนาทำร้าย จำเลยทั้งสองกับ พวกลงมือกระทำความผิดไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล เนื่องจากผู้เสียหายทั้งสองวิ่งหลบหนีได้ทัน ทำให้ท่อนไม้และขวดไม่ ฎกร่างกายของผู้เสียหายทั้งสอง โจทก์ไม่ได้บรรยายให้เห็นข้อเท็จจริง ว่าหากจำเลยทั้งสองขว้างปาท่อนไม้และขวดถูกผู้เสียหายทั้งสอง ย่อม เป็นที่คาดหมายได้ว่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของ ผู้เสียหายทั้งสองได้อย่างแน่นอน อันเป็นองค์ประกอบความผิดของ บทมาตราดังกล่าวมาด้วย ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ทั้งโจทก์ไม่ได้บรรยายให้เห็นขนาดของขวดและไม้มา พอดีสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยทั้งสองเข้าใจข้อหาได้ดีซึ่งหาก ขวดหรือท่อนไม้ขนาดไม่ใหญ่มากนักขว้างถูกผู้เสียหายทั้งสอง ไม่แน่นอนว่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจได้ หรือไม่ ฟ้องโจทก์ข้อ (ค) ดังกล่าวนี้อาจต้องแปลว่าเป็นการ บรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองอาจไม่ถึงกับเป็นเหตุ ให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายทั้งสอง ตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๑ ประกอบมาตรา ๘๐ และ ๘๓ เท่านั้น เมื่อการ กระทำของจำเลยทั้งสองในข้อนี้เป็นการพยายามกระทำความผิด จำเลยทั้งสองจึงไม่ต้องรับโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๐๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๔.๑) แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ จะบัญญัติเฉพาะเหตุยกฟ้องเท่านั้น แต่ศาลฎีกาวางแนวใช้อำนาจตามมาตรานี้ไปถึงกรณีจำเลยควรได้รับโทษน้อยลงด้วย

ฎีกาที่ ๒๒๐/๒๕๑๓ ผู้ตายค่าและตบตีจำเลยก่อน จำเลยจึงใช้มีดทำครัวซึ่งยาวทั้งตัวและด้าม ๑ คืบ แทงผู้ตายไป ๑ ที แล้ววิ่งหนีดังนี้ ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า เพราะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่พอพียงว่าจำเลยได้เล็งเห็นผลของการกระทำของจำเลยว่าผู้ถูกแทงจะถึงแก่ความตาย จำเลยจึงมีผิดเพียงฐานฆ่าคนโดยไม่เจตนา และพฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าจำเลยทำร้ายผู้ตายเพราะถูกผู้ตายข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม ซึ่งแม้จำเลยต่อสู้ในคำให้การว่าทำโดยป้องกัน แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ ศาลก็ยกข้อบันดาลโทสะขึ้นอ้างเองได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๙๙๙/๒๕๖๗ จำเลยที่ ๓ เป็นตัวการร่วมกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ แต่จำเลยที่ ๓ ไม่ได้เป็นผู้ใช้มีดพร้าฟันผู้เสียหายและผู้ตาย ศาลขอบที่จะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำเลยที่ ๓ ลดหลั่นจากโทษที่ลงแก่จำเลยที่ ๑ ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๔.๒) คดีบางข้อหาที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในข้อเท็จจริง หรือยุติไปแล้ว หากคดีขึ้นมาสู่ศาลสูงในบางข้อหาและศาลสูงเห็นว่าโทษตามข้อหาที่ยุติหรือที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกานั้นหนักเกินไป ไม่เหมาะสมกับสภาพความผิด ศาลสูงยอมแก้ไขให้เหมาะสมได้ ไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอกอุทธรณ์/ฎีกา

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๙๒๐/๒๕๖๔ ความผิดฐานร่วมกันมีอาวุธปืนมีทะเบียนของผู้อื่นไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต และความผิดฐานร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุสมควร ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเฉพาะโทษ เป็นการแก้ไขเล็กน้อยและยังคงลงโทษจำคุกกระทงละไม่เกินห้าปี ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง แต่เมื่อเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกันเกี่ยวพันกัน ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและลดมาตราส่วนโทษในความผิดฐานที่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๔๐/๒๕๖๕ คดีที่จำเลยฎีกาได้เฉพาะ ปัญหาข้อกฎหมาย แต่ศาลฎีกาเห็นว่าศาลล่าง ทั้งสองใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกก่อนลดโทษและ เปลี่ยนโทษเป็นกักขังนั้นหนักเกินไป ศาลฎีกา ชอบที่จะกำหนดโทษจำเลยเสียใหม่ให้เหมาะสม แก่พฤติการณ์แห่งคดีได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๓๘๔/๒๕๔๙ แม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ฎีกา ขอให้รอกการลงโทษ แต่เมื่อคดีของจำเลยที่ ๑ ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกา หากศาลฎีกา เห็นว่าศาลล่างทั้งสองลงโทษจำเลยที่ ๑ ไม่ เหมาะสม ย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๑ ให้ เหมาะสมแก่ความผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ โดยรอกการ ลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ ๑ ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๕. ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ (ศาลอุทธรณ์ภาค) หรือศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกเอาเหตุประการใดประการหนึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ขึ้นมาพิจารณายกฟ้องเองได้ แม้จำเลยจะมีได้ยกเอาเหตุนั้นขึ้นให้การต่อสู้เป็นประเด็นไว้ก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ ปัญหาที่ว่าจำเลยกระทำผิดเพราะความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้หรือไม่นั้น แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ แต่เมื่อคดีมีเหตุที่จำเลยไม่ควรถูกปรับโทษหรือปรับโทษน้อยลง ศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๖. กรณีศาลพิพากษาลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดที่ยุติไปแล้ว หากคดีนั้นในข้อหาอื่นขึ้นไปสู่ศาลสูงเพราะมีการอุทธรณ์/ฎีกา ศาลสูงพิพากษายกฟ้องความผิดที่ยุติไปแล้วได้ หากเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกันเกี่ยวพันกันกับข้อหาที่อุทธรณ์/ฎีกาขึ้นมา (ฎีกาที่ ๒๓๕๑/๒๕๖๒)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๘๒/๒๕๖๗ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง เมื่อพยานหลักฐานของโจทก์เป็นที่สงสัยว่าจำเลยร่วมกับพวกใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายหรือไม่ ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยร่วมกันมีอาวุธปืนที่เป็นของผู้อื่นซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมายและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต และฐานร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาต แม้ความผิดทั้งสองฐานต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ศาลฎีกามีอำนาจยกฟ้องในความผิดทั้งสองฐานนี้ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕ เพราะเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกันเกี่ยวพันกัน

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๑๕๕/๒๕๖๔ ความผิดฐานพราดเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร ตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยในความผิดฐานนี้จึงเป็นการขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าว แต่เมื่อศาลฎีกาวินิจฉัยพยานหลักฐานโจทก์แล้วเห็นว่ายังมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๑ หรือไม่ และยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลย ศาลฎีกาก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยในข้อหาความผิดฐานพราดเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ดูแลเพื่อการอนาจารด้วยเพราะเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกันเกี่ยวพันกัน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๗. การที่ศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่อุทธรณ์/ฎีกา หากเหตุที่ยกฟ้องนั้นเป็นเหตุในลักษณะคดี ย่อมมีผลตลอดไปถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกาด้วย (ฎีกาที่ ๗๐๘๖/๒๕๕๘)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๐/๒๕๖๖ โจทก์แยกบรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งห้าร่วมกันเล่นการพนันไพ่ผสมสิบ และจำเลยทั้งห้าร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรมและมั่วสุมกันเล่นการพนันภายในสวนไม่มีเลขที่ ซึ่งเป็นสถานที่แออัดในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยกัน ทั้งตามคำบรรยายฟ้องระบุการกระทำผิดของจำเลยทั้งห้าเป็นกรณีที่จำเลยทั้งห้าร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรมและมั่วสุมล้อมวงเล่นการพนันไพ่ผสมสิบในคราวเดียวกัน การกระทำของจำเลยทั้งห้าตามฟ้องจึงเป็นความผิดกรรมเดียวกันผิดต่อกฎหมายหลายบท จึงต้องลงโทษจำเลยทั้งห้าฐานร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรม หรือมั่วสุมตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒), ๑๘ ประกอบ ป.อ. มาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา ๙๐ ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

∴ ที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยทั้งห้าเป็นการกระทำหลายกรรมต่างกัน จึงไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา แต่เนื่องจากปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นเหตุในลักษณะคดีเกี่ยวกับการปรับบทลงโทษ ดังนั้น แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๕ ไม่อุทธรณ์และฎีกาขึ้นมาให้วินิจฉัยก็ตาม ศาลฎีกาก็มีอำนาจพิพากษาให้มีผลถึงจำเลยที่ ๑ และที่ ๕ ด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๙๔๘/๒๕๖๖ พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ๒๕๗๘ มาตรา ๑๒ (๑) มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือน ถึง ๓ ปี ปรับตั้งแต่ ๕๐๐ บาท ถึง ๕,๐๐๐ บาท ส่วน พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๘ มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น ความผิดตาม พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ๒๕๗๘ จึงเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามป.อ. มาตรา ๙๐ ต้องลงโทษจำเลยที่ยึดสืบเก่าตาม พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ๒๕๗๘ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ลงโทษตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงไม่ชอบ อันเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแม้ไม่มีฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง, ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯ มาตรา ๔ และกรณีเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาลดโทษลงไปถึงจำเลยซึ่งมิได้ฎีกาด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓, ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯ มาตรา ๔

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ บัญญัติว่า "คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

๑. ชื่อศาลและวันเดือนปี
๒. คดีระหว่างใครโจทก์ ใครจำเลย
๓. เรื่อง
๔. ข้อหาและคำให้การ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๕. ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ
๖. เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
๗. บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ
๘. คำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษ
๙. คำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง

คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ
ไม่จำเป็นต้องมีอนุมาตรา (๔) (๕) และ (๖)"

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๑. รูปแบบฟอร์มของคำพิพากษาศาล ในทางปฏิบัติจะมีหมายเลขคดีดำ คดีแดง ชื่อศาลที่ตัดสิน และวันเดือนปีที่ตัดสิน ความอาญา หรือความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา คดีระหว่างใครเป็นโจทก์ ใครเป็นจำเลย ข้อหาที่โจทก์ฟ้องเป็นเรื่องอะไร โจทก์ฟ้องและจำเลยให้การอย่างไร ซึ่งในแบบฟอร์มจะมีปรากฏชัดเจนอยู่แล้ว
๒. ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังกล่าวตาม ปวิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๑) ถึง (๔) จึงไม่ค่อยเกิดขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นมักเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๘๖ (๕) ถึง (๙)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๑. คำพิพากษาต้องมีข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ เหตุผลในการตัดสินใจทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมทั้งคำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) (๖) (๗) ประกอบกัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง คำพิพากษานั้นไม่ชอบ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๕๖๗๗/๒๕๕๕ ในการพิพากษาคดีอาญาหาได้มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ศาลจำต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาในคดีอื่น ดังเช่นที่บัญญัติไว้สำหรับคดีแพ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ไม่ แม้โจทก์ทั้งสามกับบริษัท ส. ซึ่งมีจำเลยเป็นกรรมการผู้จัดการ จะเป็นคู่ความเดียวกันและพยานหลักฐานของจำเลยจะเป็นชุดเดียวกันกับจำเลยเคยอ้างและนำสืบในคดีอาญาก่อนมาแล้วก็ตาม แต่ในคดีอาญาศาลจะต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง จะไม่พิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ วินิจฉัยคดีนี้โดยฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีอาญาก่อนซึ่งถึงที่สุด โดยมีได้วินิจฉัยตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนคดีนี้ จึงเป็นการไม่ชอบ เป็นการขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) และมาตรา ๒๒๗ วรรคหนึ่ง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๘๖/๒๕๖๗ คดีนี้โจทก์ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ ขอให้ลงโทษปรับจำเลยที่ ๒ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยอ้างว่า ศาลชั้นต้นลงโทษปรับต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ส่งให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิจารณาโดยชอบจึงถือว่าเป็นอุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษจำเลยที่ ๒ แล้ว ดังนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ว่ามีเหตุที่จะลงโทษปรับจำเลยที่ ๒ ตามที่โจทก์อุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษหรือไม่ด้วย การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์จึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติ ป.วิ.อ. ว่าด้วยการพิพากษา คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ จึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง, ๑๘๖ (๖) (๘)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. คำพิพากษาต้องมีบทมาตราที่เป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษยกขึ้นปรับแก้คดีด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗)

ฎีกาที่ ๖๓๘๗/๒๕๕๐ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นได้พิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๗๓ เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้ระบอบทมาตราที่เป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษยกขึ้นปรับแก้คดี ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗) ประกอบมาตรา ๒๑๔ บัญญัติไว้ถูกต้องแล้ว คำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการที่ศาลล่างทั้งสองไม่ได้ระบอบทการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดตามวรรคใดนั้น เป็นเพียงการไม่สมบูรณ์ชัดเจนเท่านั้น ไม่ทำให้เป็นคำพิพากษาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

 การลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อ. มาตรา ๗๖ มิใช่เป็นบทมาตราซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดหรือบทกำหนดโทษ

 แม้ศาลชั้นต้นมิได้ปรับบทที่ลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยที่ ๒ ว่าเป็นมาตรา ๗๖ ก็ไม่เป็นเหตุให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๓๕๘๔/๒๕๕๓ ป.อ. มาตรา ๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจในกรณีที่ความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับ ถ้าศาลเห็นสมควรก็อาจใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกจำเลยเพียงสถานเดียว โดยไม่ลงโทษปรับด้วยก็ได้ มิใช่เป็นบทบัญญัติที่กฎหมายบัญญัติเป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษ ที่ศาลจะต้องระบุดำเนินการตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓) แม้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ลงโทษจำคุกจำเลยเพียงสถานเดียวโดยไม่ได้อ้าง ป.อ. มาตรา ๒๐ ด้วย ก็ไม่เป็นเหตุให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๑) แม้โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลลงโทษ
จำเลยตามกฎหมายและมาตราใด โดยไม่จำเป็นต้อง
ระบุวรรคก็ตาม

 แต่คำพิพากษาของศาลต้องระบุให้ชัดเจนว่า
จำเลยกระทำผิดตามกฎหมายและมาตราใด
รวมทั้งวรรคตอนใดด้วย (ฎีกาที่ ๖๒๕๐/๒๕๓๗)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๓๔๗๓/๒๕๓๒ ศาลชั้นต้นปรับบทลงโทษโดย
เพียงแต่ระบุมาตรา มิได้ระบุวรรคให้ชัดเจนนั้น แม้จำเลย
จะมีได้อุทธรณ์ฎีกา แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของ
ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาแก้ไขให้ถูกต้องและชัดเจนได้
- ฎีกาที่ ๒๐๗๗/๒๕๓๐ ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าจำเลยมี
ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๖ โดยไม่ระบุวรรคใด
นั้น ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขระบุว่าเป็นความผิด มาตรา
๒๗๖ วรรคสอง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๒) ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ โดยไม่ปรับบทมาตรา ๓๖๒, ๓๖๓ หรือ ๓๖๔ มาด้วยไม่ได้

- ฎีกาที่ ๑๕๕/๒๕๓๒ จำเลยกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ (๒) (๓) ประกอบด้วยมาตรา ๓๖๒ การที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ โดยมีได้ปรับบทมาตรา ๓๖๒ ด้วยนั้นย่อมไม่ถูกต้อง เพราะมาตรา ๓๖๕ มีได้บัญญัติความผิดไว้ชัดแจ้งในตัว

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๑) หากศาลล่างตั้งริบของกลางโดยไม่ชอบ แต่ไม่มีการอุทธรณ์/ฎีกาในประเด็นนี้ขึ้นมาสู่ศาลสูง เมื่อศาลสูงเห็นว่าไม่ควรริบของกลาง ย่อมมีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้โดยให้คืนของกลางแก่เจ้าของ แม้โจทก์จะมีได้มีคำขอให้คืนของกลางก็ตาม

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๓๑๕/๒๕๖๒ แม้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของจำเลยถูกศาลชั้นต้นพิพากษาให้
ริบในคดีอาญาคดีอื่นที่ อ. ถูกฟ้องเป็นจำเลยไปแล้วก็ตาม แต่คดีดังกล่าว อ.
ถูกฟ้องว่าเป็นตัวการร่วมกระทำความผิดกับจำเลย และศาลชั้นต้นเคยสั่งให้รวม
การพิจารณาคดีนี้มาก่อน จึงเป็นคดีที่มีความเกี่ยวพันกัน เมื่อข้อเท็จจริงฟัง
ไม่ได้ว่า จำเลยร่วมกระทำความผิดกับ อ. จึงถือไม่ได้ว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่
ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงไม่อาจริบได้ ต้องคืนแก่
เจ้าของตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๑๘๖ (๕) และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณา
คดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความ
สงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจขึ้นวินิจฉัยและ
แก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕
และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔/๒๕๖๖ โจทก์บรรยายฟ้องว่า เจ้า
พนักงานจับจำเลยได้พร้อมกันกับยึดทรัพย์ตาม
บัญชีทรัพย์ถูกประทุษร้ายของผู้เสียหายที่ถูกลัก
ไปเป็นของกลาง แม้โจทก์มิได้มีคำขอเกี่ยวกับ
ของกลางมาด้วย ศาลมีอำนาจสั่งคืนของกลางแก่
เจ้าของได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๙) ประกอบ
มาตรา ๔๙

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๔. คำพิพากษาต้องมีคำวินิจฉัยในเรื่องฟ้องทางแพ่งหรือคำขอส่วนแพ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕)

★ แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์/ฎีกาในเรื่องดังกล่าว ศาลสูงมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๒๘๕/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔, ๓๓๖ ทวิ และมีคำขอให้จำเลยคืนโครงหลังคาเหล็กของโรงงานและอุปกรณ์ส่วนควบของอาคารโรงงานหรือใช้ราคาแก่ผู้เสียหาย จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดและราคาทรัพย์สินที่แทนยอมรับฟังเป็นยุติตามฟ้อง แต่ศาลชั้นต้นมิได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องคำขอส่วนแพ่ง คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) แม้โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์ แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จึงมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

❖ ฎีกาที่ ๑๔๓๘/๒๕๕๑ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๘) ประกอบมาตรา ๔๔ บัญญัติให้คำพิพากษาคดีอาญาต้องมีคำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง อันเป็นบทบังคับให้ศาลต้องมีคำวินิจฉัยในส่วนดังกล่าว การที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกค่าของโจทก์ที่ขอให้จำเลยใช้เงิน ๑,๐๓๘,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายทั้งหมดโดยไม่ได้ให้เหตุผล จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้โจทก์จะมีได้อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ เมื่อจำเลยเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด จำเลยก็ต้องร่วมกันกับผู้อื่นที่เป็นตัวการคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายด้วย

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๕. คำพิพากษาคดีเกี่ยวกับความผิดลหุโทษไม่ต้องมี

 ข้อหาและคำให้การ (มาตรา ๑๘๖ (๔))

 ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ (มาตรา ๑๘๖ (๕))

และ

 เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและ
ข้อกฎหมาย (มาตรา ๑๘๖ (๖))

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ กรณีศาลสูงวินิจฉัยในประเด็นสำคัญใดก่อนแล้ว หากจะวินิจฉัยในประเด็นอื่นซึ่งไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลแห่งคดี ศาลสูงก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยทุกประเด็น

ฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๖๔ ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยประเด็นใดเป็นดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาว่าอุทธรณ์ของจำเลยเป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องวินิจฉัยก่อนและรับฟังได้หรือไม่เพียงใด ไม่จำเป็นที่ศาลอุทธรณ์จะต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยทุกประเด็น เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยประเด็นที่สำคัญแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และอุทธรณ์ของจำเลยในประเด็นอื่นซึ่งไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการรับฟังข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยในประเด็นนั้นอีก

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด”

๑. **โดยหลัก** เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว จะมีการแก้ไขคำพิพากษานั้นไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น เนื่องจากเมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว คำพิพากษานั้นจะผูกพันคู่ความจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๗๕๐/๒๕๕๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย ถ้าหากมี” เมื่อโจทก์เป็นจำเลยในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง และศาลชั้นต้นในคดีอาญาดังกล่าวพิพากษาลงโทษโจทก์และคดีถึงที่สุดแล้ว แสดงว่าไม่มีการอุทธรณ์ฎีกาหรือขอให้พิจารณาคดีใหม่ คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีอาญาย่อมมีผลบังคับแก่โจทก์ ...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

... ซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ โจทก์ห้ามสิทธิกล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างอื่นให้แตกต่างไปจากผลแห่งคำวินิจฉัยดังกล่าวไม่ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้เสียหายในคดีอาญาดังกล่าวจึงขอให้บังคับแก้โจทก์ได้ การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นการบังคับคดีในคดีอาญาดังกล่าว ไม่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๒๒๕๗/๒๕๔๐ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานบุกรุก ตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๕ (๓) อันเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน จำเลยอุทธรณ์ หากตราใบคดีที่ยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลชั้นต้น ก็ต้องถือว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา ๓๖๕ (๓) อันเป็นคดีความผิดอาญาแผ่นดิน มิใช่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ห้ามสิทธิขอถอนฟ้องจำเลยในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ไม่ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งไม่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยนั้นชอบแล้ว แต่ต่อมาภายหลังศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดฐานบุกรุกตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๒ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ก็ต้องถือว่าคดีนี้เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อคดียังไม่ถึงที่สุดและตามคำร้องขอถอนฟ้องอ้างว่า โจทก์และจำเลยตกลงกันได้ โจทก์จึงไม่ประสงค์จะดำเนินคดีกับจำเลยต่อไป จำเลยไม่ค้ำและท้ายคำร้องดังกล่าวได้ลงลายมือชื่อจำเลยไว้ด้วย ดังนี้ ตามคำร้องขอถอนฟ้องของโจทก์ข้างต้นเป็นการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจำเลยย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๓๘ (๒)

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดในคำพิพากษาย่อมทำได้ แม้จะเลยกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์/ฎีกาแล้วก็ตาม

• ฎีกาที่ ๔๗๑๘/๒๕๓๓ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติว่า ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด ซึ่งมีความหมายว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้วย่อมแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดได้เสมอ ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดว่าจำเลยจะยื่นอุทธรณ์แล้วและหลงต่อสู้หรือไม่

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

คำสั่งศาลฎีกาที่ ๒๘๖/๒๕๔๑ ผู้ยื่นฎีกาในคดีนี้คือจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ โดยที่จำเลยที่ ๒ มิได้ฎีกา ดังนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวถึงจำเลยที่ ๒ จึงเป็นเพราะการพิมพ์ผิดพลาด หาใช่ผิดพลาดในเนื้อหาสาระไม่ ซึ่งการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเช่นนี้ ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ จึงมีคำสั่งให้แก้ไขคำพิพากษาศาลฎีกาคดีนี้ทุกแห่งที่กล่าวระบุว่า “จำเลยที่ ๒” เป็น “จำเลยที่ ๓” นอกจากนี้ที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเดิม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๑) นอกจากศาลที่เขียนคำพิพากษาเองจะสามารถแก้ไขคำพิพากษาของตนได้เองแล้ว ศาลสูงก็มีอำนาจที่จะแก้ไขคำพิพากษาที่ศาลล่างเขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดได้

ฎีกาที่ ๒๕๒๕/๒๕๓๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๓ แต่ศาลล่างพิพากษาว่าจำเลยที่ ๒ มีความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นเรื่องพิมพ์ผิดพลาด ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ตรงตามบทกฎหมายที่ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ และไม่ถือเป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ ๒

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๒) คำพิพากษามีการพิมพ์รวมโทษหรือลดโทษจำคุกหรือโทษปรับของจำเลยผิดพลาด ย่อมแก้ไขให้ถูกต้องตามความจริงได้ ไม่ถือว่าเป็นผลร้ายแก่จำเลย (ฎีกาที่ ๒๒๒๖/๒๕๔๓)

- ฎีกาที่ ๑๕๓๔๔/๒๕๕๕ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยที่ ๑ แต่ละกระทงรวมแล้วต้องเป็นโทษจำคุก ๓๕ ปี ๕ เดือน แต่พิมพ์โทษรวมจำคุกจำเลยที่ ๑ ผิดพลาดเป็น ๓๐ ปี ๕ เดือน ศาลฎีกาเห็นควรแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๓) ศาลวินิจฉัยให้เข้าใจแล้วว่าเห็นควรให้รอกการลงโทษจำเลย แต่กลับมิได้บรรยายระบุไว้ในคำพิพากษาให้ครบถ้วน ย่อมแก้ไขให้ถูกต้องได้

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๐๓๕/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) วรรคแรก ลงโทษจำคุก ๔ ปี ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๒ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ปรับจำเลยอีกสถานหนึ่ง ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงปรับ ๒,๐๐๐ บาท คุมความประพฤติไว้ ๑ ปี โดยให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ๔ ครั้ง ทำกิจกรรมบริการสังคม ๒๔ ชั่วโมง ไม่ชำระค่าปรับจัดการตาม ป.อ. มาตรา ๒๕, ๓๐ นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีได้กล่าวในคำพิพากษาให้รอการลงโทษจำเลยก็ตาม แต่กรณีเป็นที่เห็นได้ชัดว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ใช้ดุลพินิจให้ความปรานีรอการลงโทษแก่จำเลย เป็นแต่มีได้กล่าวบรรยายในคำพิพากษาให้ครบถ้วน อันนับว่าเป็นการพิพากษาโดยผิดหลง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจให้แก้ไขให้ถูกต้องตามรูปคดี ทั้งนี้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ ก่อนมีคำพิพากษา จำเลยได้รับประโยชน์จาก พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ ที่มีผลใช้บังคับแล้ว โดยถือว่าจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่ศาลชั้นต้นกลับไม่ได้พิจารณา และเพิ่มโทษจำเลย กรณีจึงเป็นการผิดหลงเล็กน้อย แม้จะไม่สามารถแก้ไขคำพิพากษาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ เนื่องจาก บทบัญญัติดังกล่าวให้แก้ไขเฉพาะที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น กรณีเช่นนี้ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ มาแก้ไขข้อผิดหลงนั้น

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๑๑๔/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่ง พ.ร.บ. ดำรงมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้ว เมื่อความคิดที่โจทก์อาศัยเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษจำเลยได้ต้องโทษและพ้นโทษแล้วก่อนวันที่ พ.ร.บ. ดังกล่าวใช้บังคับอันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จำเลยย่อมได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. นั้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยจึงเป็นการพิพากษาโดยมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติให้แก้ไขคำพิพากษาซึ่งอ่านแล้วได้เฉพาะถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น มิได้บัญญัติรวมถึงการแก้ไขกรณีมีข้อผิดพลาดเล็กน้อยไว้เหมือนดังเช่น ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ แม้คดีจะถึงที่สุดไปแล้ว แต่เมื่อจำเลยยื่นคำร้องว่าจำเลยได้รับประโยชน์จาก พ.ร.บ. ดำรงมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขอให้คงเพิ่มโทษจำเลย เท่ากับจำเลยร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิ่มเติมแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ถูกต้องและคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เพราะมิใช่เป็นการกลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

แต่ถ้าคดีถึงที่สุดแล้ว ต่อมา มี พ.ร.บ. ดำรงมลทินฯ ออกมาใช้บังคับในภายหลัง จำเลยจะมาร้องขอให้แก้ไขเกี่ยวกับการเพิ่มโทษที่ถึงที่สุดไปแล้วไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๔๐๘๗/๒๕๕๓ (ปชญ) ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ว่าจำเลยที่ ๑ มีความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๑๕ วรรคสาม (๒), ๖๖ วรรคสอง จำคุก ๗ ปี และปรับ ๔๐๐,๐๐๐ บาท เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งเป็นจำคุก ๑๐ ปี ๖ เดือน และปรับ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๕ ปี ๓ เดือน และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับประโยชน์ตาม พ.ร.บ. ดำรงมลทินฯ ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ได้นั้น...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...เห็นว่า คดีนี้ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษและเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ จนคดีถึงที่สุดแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขการเพิ่มโทษในคดีหลังได้ และเมื่อศาลอ่านคำพิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว ศาลนั้นจะแก้ไขคำพิพากษาเกี่ยวกับการเพิ่มโทษหาได้ไม่ เพราะไม่ใช้การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดซึ่งขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ และกรณีดังกล่าวไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.อ. มาตรา ๓ (๑) ที่จะทำให้ศาลมีอำนาจยกคดีขึ้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ได้

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๓๖๑/๒๕๖๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษและเพิ่มโทษจำเลยจนคดีถึงที่สุดและจำเลยได้รับโทษจำคุกในคดีซึ่งมีการเพิ่มโทษครบแล้ว ก่อนวันที่ พ.ร.บ.ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ใช้บังคับ จำเลยจึงไม่ได้รับประโยชน์จากราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขการเพิ่มโทษดังกล่าว และเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ศาลจะแก้ไขคำพิพากษาเกี่ยวกับการเพิ่มโทษหาได้ไม่ เพราะไม่ใช้การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ส่วนกรณีคดีถึงที่สุดตามกฎหมายเดิมแล้ว แต่โทษตามคำพิพากษาดังกล่าวหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติในภายหลัง ศาลต้องกำหนดโทษให้จำเลยใหม่ตาม ป.อ. มาตรา ๓ (๑)

ฎีกาที่ ๒๗๘๙/๒๕๖๗ จำเลยมีเมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ดสีขาว ๑ ถุง คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๙๙.๗๗๐ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนลงโทษ ซึ่งพฤติการณ์แห่งคดีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงการกระทำของจำเลยว่าเป็นการทำให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป แต่ตามปริมาณเมทแอมเฟตามีนของกลางที่มีจำนวนดังกล่าวย่อมแสดงถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยด้วย ...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

... หากจำเลยจำหน่ายหมด โดยสภาพและพฤติการณ์ย่อมก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๒) ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท อันเป็นคุณแก่จำเลยมากกว่ากฎหมายเดิม เมื่อโทษที่กำหนดตามคำพิพากษาคือโทษจำคุกตลอดชีวิตหนักกว่าโทษจำคุกตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ศาลต้องกำหนดโทษให้จำเลยใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังตาม ป.อ. มาตรา ๓ (๑)

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๔) ศาลสั่งโจทก์แยกฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธเป็นคดีใหม่ แต่เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องเข้ามาใหม่ ศาลกลับสั่งจำหน่ายคดีให้ไปฟ้องยังศาลที่มีเขตอำนาจ ไม่ถือว่าเป็นการแก้ไขคำสั่ง

ฎีกาที่ ๖๗๐/๒๕๑๔ ศาลชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยนี้ซึ่งให้การปฏิเสธโดยให้โจทก์แยกฟ้องเป็นคดีใหม่ ถือไม่ได้ว่าคดีของจำเลยยังค้างพิจารณาอยู่ ต่อมาเมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ ปรากฏว่าศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา เพราะจำเลยอยู่ในอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนซึ่งเปิดดำเนินการในจังหวัดนั้นแล้ว ศาลชั้นต้นจึงสั่งจำหน่ายคดีให้โจทก์ไปฟ้องจำเลยต่อศาลที่มีอำนาจ คำสั่งเช่นนี้หาเป็นการแก้ไขคำสั่งเดิมซึ่งอ่านแล้วไม่

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๕) หากการนับโทษต่อในคดีเกิดความผิดพลาด มีผลทำให้ หมายจำคุกคดีถึงที่สุดผิดพลาดไม่ถูกต้องไปด้วย ศาลยอมแก้ไขให้ถูกต้องได้เพราะเป็นเรื่องของการบังคับคดี

ฎีกาที่ ๒๓๕๕/๒๕๓๘ ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดแก่จำเลยแล้ว หากปรากฏว่าการนับโทษขัดต่อกฎหมาย ศาลชั้นต้นยอมมีคำสั่งแก้ไขได้ เพราะไม่เป็นการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา แต่เป็นเรื่องการบังคับคดีซึ่งศาลชั้นต้นต้องออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ แต่หากหมายจำคุกคดีถึงที่สุดออกโดยถูกต้องแล้ว จะมาขอแก้ไขโทษในชั้นบังคับคดีไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๒๒/๒๕๖๗ ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาให้นับโทษจำคุกจำเลยที่ ๑ ต่อจากโทษจำคุกในคดีอื่น หากจำเลยที่ ๑ เห็นว่าไม่ถูกต้องก็ชอบที่จะใช้สิทธิฎีกาคัดค้านไปยังศาลฎีกา แต่จำเลยที่ ๑ ไม่ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึงที่สุดไปแล้ว การที่จำเลยที่ ๑ กลับมายื่นคำร้องโดยอ้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อให้ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดใหม่เป็นว่าให้นับโทษจำคุกในคดีนี้ไปพร้อมกับโทษจำคุกในคดีดังกล่าว หรือไม่ก็ให้นับโทษจำคุกในคดีดังกล่าวต่อจากโทษจำคุกในคดีนี้ แม้จะเลียงให้เป็นการพิจารณาในชั้นบังคับคดี แต่ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว อันขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๖) หากศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยผิดระเบียบหรือผิดลงยอมเพิกถอนได้ หากใช้การแก้ไขคำพิพากษาไม่ แม้ว่าคำพิพากษานั้นจะเป็นคำพิพากษาศาลฎีกาก็ตาม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๑๗๕/๒๕๔๐ (ปชญ) โจทก์ทั้งสองทราบบคำวินิจฉัยของ คชก.จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ จึงมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของ คชก.จังหวัดนนทบุรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งวันสุดท้ายที่จะฟ้องได้คือวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ แต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ ตรงกับวันเสาร์และวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ตรงกับวันอาทิตย์ จึงต้องนับวันที่เริ่มทำงานใหม่เข้าไปในระยะเวลา ๓๐ วันด้วย โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องในวันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันเริ่มทำงานใหม่ได้...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...การที่ศาลฎีกาพิจารณารณื่อดังกล่าวแล้วฟังว่า โจทก์ฟ้องในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ เกิน ๓๐ วัน จึงไม่มีอำนาจฟ้อง โดยมีได้วินิจฉัยประเด็นแห่งคดีอื่นที่คู่ความมีสิทธิได้รับการวินิจฉัย อันเป็นการตัดสิทธิของคู่ความนั้น จึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ถือได้ว่าเป็นการผิดระเบียบโดยผิดหลงไป อาศัยอำนาจตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ ศาลฎีกาจึงให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบในชั้นฎีกาเสียทั้งหมด รวมทั้งการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาด้วย ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาศาลฎีกาคืนไปศาลฎีกา เพื่อดำเนินการพิจารณาพิพากษาใหม่ต่อไป

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๓. กรณีที่มีใช่เป็นการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด ย่อมไม่อาจแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งได้

(๓.๑) การขอให้นับโทษต่อ หรือเพิกถอนการนับโทษต่อ

• ฎีกาที่ ๑๓๓/๒๔๘๔ เมื่อศาลพิพากษาให้นับโทษจำคุก จำเลยตั้งแต่วันต้องคุมขังไปแล้ว โจทก์จะยื่นคำร้องขอให้แก้เป็นให้นับโทษต่อจากคดีอื่นนั้นย่อมเป็นการแก้ไขคำพิพากษา ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๒๑๕๖/๒๕๕๘ เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ว่า ศาลชั้นต้นนับโทษจำคุกคดีนี้ต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาอีกคดีชอบหรือไม่ และถึงที่สุดแล้ว จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่โดยอ้าง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๐ และ ป.อ. มาตรา ๕๑ อีกไม่ได้ เพราะหากศาลฎีกาฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลฎีกา ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๒) การขอให้งดเพิ่มโทษ โดยอ้างว่าไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน

ฎีกาที่ ๔๐๖๔/๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๕๓ (๑) หากจำเลยเห็นว่าไม่ถูกต้องก็ขอที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ แต่จำเลยกลับยื่นคำร้องขอให้ศาลงดเพิ่มโทษโดยอ้างว่าจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยได้ หากศาลฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยไม่เพิ่มโทษจำเลย ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ที่ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๓) การขอให้ลดโทษปรับ

ฎีกาที่ ๑๕๗๖/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องและจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ คดีจึงถึงที่สุด ต้องฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดตามฟ้อง จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา จะมาได้เพียงในชั้นบังคับคดีว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดและศาลชั้นต้นลงโทษปรับหนักเกินไปหาได้ไม่ หากศาลฟังข้ออ้างของจำเลยทั้งสองดังกล่าว จะมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๔) การขอให้ลดมาตราส่วนโทษ

ฎีกาที่ ๖๘๘๘/๒๕๕๕ แม้ปัญหาเรื่องการลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ โดยไม่ลดมาตราส่วนโทษให้ เพราะฟ้องระบุว่าจำเลยที่ ๒ อายุ ๑๗ ปีเศษ หากจำเลยที่ ๒ เห็นว่า ขณะกระทำความผิดจำเลยที่ ๒ อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และศาลชั้นต้นไม่ลดมาตราส่วนโทษให้เป็นการไม่ชอบนั้น จำเลยที่ ๒ ขอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...แต่จำเลยที่ ๒ มิได้ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึงที่สุดไปนานแล้ว การที่จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องอ้างว่าขณะกระทำความผิดจำเลยที่ ๒ มีอายุไม่ครบ ๑๘ ปี จึงอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ขอให้โอนคดีไปพิจารณาที่ศาลเยาวชนดังกล่าว เมื่อศาลชั้นต้นยกคำร้อง จำเลยที่ ๒ ก็อุทธรณ์ขอให้ลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ หากศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่จำเลยที่ ๒ อุทธรณ์แล้ววินิจฉัยลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยที่ ๒ กึ่งหนึ่ง ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ซึ่งห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๕) การขอให้ปรับบทลงโทษและกำหนดโทษใหม่ โดยอ้างว่าจำเลย
มิได้กระทำความผิด พยานหลักฐานโจทก์เป็นเท็จและมีเหตุอันควรปรานี
จำเลย

- ฎีกาที่ ๕๓๗๗/๒๕๔๖ ศาลชั้นต้นมิได้วินิจฉัยว่าคดีมีเหตุบรรเทาโทษ
และเห็นสมควรลดโทษให้แก่จำเลยที่ ๒ ทั้งมิได้พิพากษาให้ลดโทษแก่
จำเลยที่ ๒ ข้อที่จำเลยที่ ๒ ฎีกาว่าควรจะมีข้อความว่ามีเหตุอันควร
ปรานี มีเหตุบรรเทาโทษและลดโทษให้แก่จำเลยที่ ๒ เป็นการอ้าง
ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลชั้นต้น ไม่ใช่การแก้ไขถ้อยคำ
ที่พิมพ์ผิดพลาด แต่เป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งอ่าน
แล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๔๘๒๓/๒๕๖๕ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมี
คำพิพากษาให้ลงโทษตามคำให้การรับสารภาพ หากจำเลยที่ ๑ เห็นว่า
ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
อย่างไร จำเลยที่ ๑ ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๙๓ เมื่อจำเลยที่ ๑ มิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์จนคดีถึงที่สุด จำเลยที่ ๑
จะกลับมายื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นแก้ไขคำพิพากษาในส่วนที่ลงโทษ
จำเลยที่ ๑ ให้เป็นการขัดแย้งกับคำรับสารภาพของจำเลยที่ ๑ และมีผล
เป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว เป็นการขัดต่อ ป.วิ.อ.มาตรา
๑๙๐ ได้ไม่ ทั้งมิใช่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย แต่
เป็นการกลับคำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม กรณีไม่มีเหตุที่จะแก้ไข
คำพิพากษาศาลชั้นต้นให้แก่จำเลยที่ ๑

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๖) การขอให้รับหรือไม่รับของกลาง

ฎีกาที่ ๕๔๑๑/๒๕๕๘ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาให้รับอาวุธปืนของกลางแล้ว หากจำเลยที่ ๑ เห็นว่าศาลอุทธรณ์รับอาวุธปืนของกลางโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ ๑ ขอบที่จะใช้สิทธิฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๖๖ แต่จำเลยที่ ๑ มิได้ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึงที่สุดไปแล้ว จึงมายื่นคำร้องขอให้ศาลคืนอาวุธปืนของกลาง โดยอ้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังที่ปรากฏในคำร้องของจำเลยที่ ๑ ดังนี้ หากศาลฟังตามที่จำเลยที่ ๑ อ้างในคำร้องดังกล่าวแล้ววินิจฉัยให้คืนอาวุธปืนของกลางแก่จำเลยที่ ๑ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ที่ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๔. กรณีมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษแล้ว ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ เช่นนี้ไม่อยู่ในบังคับ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

เช่น ตาม ป.อ. มาตรา ๗๔ วรรคท้าย หรือมาตรา ๕๖ วรรคท้าย ซึ่งถ้าศาลเห็นว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งการใช้วิธีการสำหรับเด็ก หรือเงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติเปลี่ยนแปลงไป กฎหมายให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาได้ ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้อำนาจเป็นพิเศษ จึงไม่อยู่ภายในบังคับของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๓๗/๒๕๖๗ จำเลยไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้เสียหายตามสัญญา ประนีประนอมยอมความ ซึ่งศาลชั้นต้นกำหนดเป็นเงื่อนไขเพื่อควบคุม ความประพฤติของจำเลยไว้ เป็นกรณีที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อ คุมความประพฤติที่ศาลกำหนดตาม ป.อ. มาตรา ๕๖ เมื่อศาลชั้นต้นมี คำสั่งยกเลิกการคุมประพฤติและให้ลงโทษจำคุกที่รอการลงโทษแก่จำเลย และจำเลยอุทธรณ์คำสั่งนั้น เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีคำพิพากษาแล้ว คำ พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ย่อมเป็นที่สุด ตาม พ.ร.บ.คุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จำเลยจะฎีกาไม่ได้ การที่จำเลยยื่นคำร้องต่อ ศาลชั้นต้นขอให้รับรองให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงและผู้พิพากษาที่ พิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีคำสั่งอนุญาตให้ ฎีกามาจึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว

